RAADSVOORSTEL

ONDERWERP
Voortzetting buurtbemiddeling na pilotfase

BESLISPUNTEN
1 Kennisnemen van het jaarverslag buurtbemiddeling 2024

2 In te stemmen met de structurele voortzetting van de aangepaste inzet van de middelen voor buurtbemiddeling en mediation zoals vormgegeven in de pilotfase, binnen het reeds begrote budget

INLEIDING
De burgemeester heeft eind 2021 aan u als raad toegezegd om andere vormen van buurtbemiddeling – anders dan de inzet van professionele mediators – te onderzoeken. Na een raadsdebat op 29 juni 2022 heeft u op 26 september 2023 ingestemd met het starten van een pilot buurtbemiddeling en professionele mediation voor de duur van twee jaar. Deze pilot is tussentijds geëvalueerd door de werkgroep, waarbij telkens positieve resultaten naar voren kwamen. Gezien de looptijd van de pilot (tot en met 31 december 2025) en de oplevering van het jaarverslag buurtbemiddeling 2024 op 15 mei 2025, heeft de stuurgroep de evaluatie pas in juni kunnen afronden, terwijl de pilot nog liep. Hierdoor is het voorstel niet meegenomen in de Kadernota 2026 en wordt het nu separaat aan u voorgelegd, ter besluitvorming over structurele inbedding van buurtbemiddeling in Twenterand.

Met de start van de pilot buurtbemiddeling begin 2024 wordt in de gemeente Twenterand laagdrempelige buurtbemiddeling aangeboden door de inzet van opgeleide vrijwillige bemiddelaars. Deze aanpak sluit aan bij een bredere landelijke ontwikkeling: volgens het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) wordt buurtbemiddeling inmiddels aangeboden in circa 90% van de Nederlandse gemeenten. Het onderstreept dat deze aanpak niet alleen wijdverbreid is, maar ook succesvol, nodig en wenselijk is als efficiënte oplossing bij overlast, beginnende irritaties en conflictsituaties. Het CCV publiceert jaarlijks cijfers en trends waarmee gemeenten hun prestaties kunnen vergelijken met landelijke benchmarks. In de opstartfase van buurtbemiddeling in Twenterand (2024) zijn 25 aanvragen behandeld, wat neerkomt op 0,18% van de 13.561 huishoudens. Dit ligt boven de norm van 0,15% die het CCV hanteert voor de opstartfase. Na deze fase wordt een streefwaarde van 0,28% aangehouden, wat voor Twenterand neerkomt op 37 aanvragen. De aantallen over 2025 zijn nog niet bekend, maar met een gerealiseerd succespercentage van 70% over 2024 voldoet Twenterand aan de landelijke benchmark, wat wijst op een veelbelovende en effectieve start.

BEOOGD EFFECT
We streven naar een Twenterand waar het prettig wonen en veilig is. Door laagdrempelige inzet, in de vorm van buurtbemiddeling op overlastsituaties door bemiddelaars wordt verdere escalatie voorkomen. Buurtbemiddeling draagt bij aan een prettige en veilige leefomgeving en versterkt het veiligheidsgevoel in de buurt. Daarmee sluit het direct aan bij de doelstellingen uit de Doelenboom Openbare Orde en Veiligheid, met name op het gebied van leefbaarheid en sociale veiligheid. Bovendien draagt het op termijn bij aan een vermindering van de werklast en kosten voor onder andere de politie, woningcorporaties, professionele mediation en de gemeente.

ARGUMENTEN

1 Positieve evaluatie door alle betrokken partijen

De pilot buurtbemiddeling is tussentijds geëvalueerd, waarbij de deelnemende partijen, de politie, woningcorporatie Mijande en de gemeente de uitkomsten als positief hebben beoordeeld o.a. op gebied van werkwijze, aantallen en resultaten. De betrokkenheid en tevredenheid van deze partijen onderstrepen de meerwaarde van de aanpak.

2 Laagdrempelig en vroegtijdige inzet

De kracht van buurtbemiddeling ligt in de laagdrempelige en preventieve aanpak. Door inzet van vrijwillige bemiddelaars woonachtig in Twenterand is de aanpak laagdrempelig. Door al in een vroeg stadium in te grijpen bij beginnende conflicten, worden problemen op een informele manier opgelost en wordt verdere escalatie voorkomen.

3 Voorkomen van escalatie en verzwaring van hulpvraag

Dankzij deze tijdige interventies worden kleine irritaties of misverstanden effectief gede-escaleerd, waardoor zij niet uitgroeien tot langdurige en ernstig ontwrichtende conflicten die intensievere inzet van professionals (zoals wijkagenten, maatschappelijk werk, juristen, mediators of advocaten) vereisen.

4 Maatschappelijke meerwaarde en ontlasting van reguliere voorzieningen

De pilot draagt bij aan een leefbare buurt, versterkt onderlinge verbinding tussen bewoners en voorkomt maatschappelijke kosten. Hiermee sluit de aanpak aan bij het gemeentelijk beleid gericht op preventie, eigen kracht van inwoners en het ontlasten van formele hulpstructuren.

KANTTEKENINGEN

1 Beperkte meetbaarheid in eerste jaar door opstartfase

Het eerste jaar van de pilot stond grotendeels in het teken van de opstart van buurtbemiddeling Twenterand waaronder het werven en opleiden van bemiddelaars woonachtig in de gemeente Twenterand. Over en weer is gedurende het eerste jaar gebruik gemaakt van bemiddelaars van de gemeente Almelo.

2 Noodzaak van mediation

De verwachting is dat het aantal mediation trajecten in de komende jaren zal afnemen door de tijdige inzet van buurtbemiddeling. Toch zal er altijd sprake blijven van casuïstiek die zich niet leent voor buurtbemiddeling en waarbij de inzet van mediation, vanwege de complexiteit of escalatie, noodzakelijk blijft.

3 Verbeterpunten geconstateerd in evaluatie

Uit de tussentijdse evaluatie zijn verbeterpunten naar voren gekomen op het gebied van bereik, doorlooptijd en afstemming met ketenpartners. Deze punten bieden aanknopingspunten voor verdere doorontwikkeling van de werkwijze in een volgende fase.

4 Onvoorspelbaarheid

De benodigde inzet voor mediation laat zich moeilijk voorspellen doordat dit sterk afhankelijk is van menselijk gedrag. Hierdoor is het altijd lastig om vooraf exact te kunnen inschatten hoeveel inzet – en daarmee welk budget- er nodig is. Om beter grip te houden op de kosten, gaan we voor de komende jaren heldere afspraken maken met de mediation aanbieder over inzet, tarieven en maximale trajectduur. Zo sturen we actief op beheersing van de kosten, zonder in te boeten op de kwaliteit van hulpverlening.

5 Kostenontwikkeling

Hoewel de pilot aantoonbaar gunstige resultaten laat zien, zullen de totale kosten van mediation en buurtbemiddeling naar verwachting de komende jaren gelijk blijven aan het beschikbare budget. De verwachting is dat pas op de langere termijn - wanneer de methodiek volledig is ingebed - de kosten van mediation dalen. Een structurele kostenbesparing van mediation en daarmee het effect van buurtbemiddeling zal naar verwachting pas zichtbaar worden in een latere structurele fase.

UITVOERING

In 2024 is gekozen voor een enkelvoudige onderhandse aanbesteding (1-op-1 gunning). Indien wordt besloten tot voortzetting van buurtbemiddeling, zal een meervoudig onderhandse aanbestedingsprocedure worden gestart. Deze aanpak sluit aan bij de reguliere aanbestedingsrichtlijnen. Wanneer we hiertoe overgaan willen we o.a. onderstaande uitgangspunten hanteren:

- het hanteren van de streefwaarde op basis van de CCV-benchmark,
- ervaring met buurtbemiddeling,
- reeds geworven en getrainde vrijwillige Twenterandse bemiddelaars blijvend inzetbaar voor buurtbemiddeling gemeente Twenterand,
- actieve benadering van inwoners door de bemiddelaar,
- waarborgen van kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening,
- monitoring van casussen in samenwerking met deelnemende partijen waaruit de daadwerkelijke preventieve werking en structurele meerwaarde blijkt,
- maximaal bedrag van € 45.000.

Een deel van de kosten worden blijvend medegefinancierd (30%) door woningcorporatie Mijande, waarmee een gezamenlijke inzet op preventie en vroeg-signalering wordt gerealiseerd.

Bij het opstellen van de overeenkomst wordt gestuurd op flexibiliteit: het uitgangspunt is dat jaarlijks kan worden geëvalueerd en besloten over voortzetting of beëindiging, afhankelijk van behaalde resultaten en de effectiviteit van aanpak.

FINANCIËN

- De kosten voor mediation en buurtbemiddeling worden gedekt uit het beschikbare budget dat binnen het domein Veiligheid is gereserveerd voor mediation. Voor de jaren 2024 tot en met 2028 zijn hiervoor de volgende bedragen in onze (meerjaren)begroting opgenomen:
  - 2024: €38.500
  - 2025: €39.950
  - 2026: €40.570
  - 2027: €41.500
  - 2028: €42.400
- Deze middelen worden ingezet voor zowel mediation als buurtbemiddeling.
- Woningcorporatie Mijande draagt bij met jaarlijks 30% van de kosten van buurtbemiddeling per jaar.

COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE

Dit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst.

Trede participatieladder: Zelf organiseren

U heeft bij aanvang van de pilotfase besloten tot de inzet van vrijwilligers bij buurtbemiddeling. Deze wijze van inzet is een vorm van meewerkende participatie. De gemeente faciliteert dit door te zorgen voor een professionele organisatie die de vrijwilligers werft, traint, begeleidt en ondersteunt, terwijl de vrijwilligers zelf een actieve rol vervullen in het voorkomen en oplossen van burenconflicten in hun eigen leefomgeving.

Eind 2024 is de werving afgerond en zijn in totaal vier bemiddelaars geworven. Er is in 2024 tijdens de opstart "gebruik" gemaakt van bemiddelaars die zich ook inzetten in de gemeente Almelo. De bemiddelaars uit Twenterand en Almelo hebben over en weer ervaringen opgedaan.

BIJLAGEN

1 Jaarverslag buurtbemiddeling

Burgemeester en wethouders van Twenterand

de secretaris, de burgemeester,

P.F.G. Rossen G.J. Gorter